

OS PIINAVIIKON PÄÄTÖS (Ppe) Pitkäperjantain saarna

O OPETUKSET, <https://www.gen.fi/o.html>

OS SAARNAT, <https://www.gen.fi/os.html>

OS Piinaviikon päätös (Ppe) Pitkäperjantain saarna
<https://www.gen.fi/os-piinaviikon-paatos.html>

SISÄLLYSLUETTELO

1. Getsemane
2. Suuren neuvoston edessä
3. Pietari kieltää Jeesuksen
4. Pilatuksen tuomio
5. Ruoskiminen ja ristille nautitseminen

1. GETSEMANE

Kiirastorstai-iltana muistamme sitä, miten Jeesus asetti ehtoollisen, yhdisti oman ruumiinsa ja verensä leipään ja viiniin. Käännämme nyt katseemme siihen, mitä ehtoollisen asettamisen jälkeen tapahtui.

Kun Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat päättäneet oman pääsiäisateriansa ja laulaneet kiitosvirren – Psalmeja 113–118 – he suuntaavat kulkunsa suosikkipaikkaansa Öljymäelle Getsemane-nimiselle maatilalle. Nimi Getsemane, (aram. Gat shemanin), tarkoittaa öljynpuserrinta. Paikalla viljeltiin oliivipuita, ja siellä oli myös öljynpuristamo.

Niin kuin öljymarjoista alkaa tihkua kovassa paineessa öljyä, niin myös Jeesus tihkuu verta. Hän hikoilee veripisaroina siinä kuolemantuskassa, mikä hänet tuolla temppelivuoren vastapäisellä kukkulalla kohtaa. Lääketiede tuntee tällaisen harvinaisen ilmiön, mikä voi tulla esiin poikkeuksellisen herkän ihmisen kohdatessa suunnattoman ahdistuksen (kreik. hematidrosis eli verenhikoilu).

Jeesus joutuu maailmanhistorian kovimpaan hengelliseen taisteluun ja sotaan: Suostunko ristipuuhun kidutettavaksi ja häpäistäväksi koko maailman ja ennen kaikkea Isän Jumalan hylkäämänä ja kiroamana? Olihan Jeesus jo aiemminkin näitä taisteluja ja kiusauksia koh-

dannut. Kasteensa jälkeen Jeesus oli ollut autiomaassa Saatanan kiusattavana. Mutta nyt käytiin viimeistä ja ratkaisevaa taistelua.

Opetuslapset ovat nukahtaneet. Yön hiljaisuudessa kuuluu vain sydänjuuriaan myöten ahdistetun, pian hirvittävän kuoleman kohtaavan miehen rukoukset. Kaupungin suunnasta alkaa kuitenkin näkyä soihtujen valoa ja kuulua ääniä. Juudas Iskariot eli Juudan vuoristossa sijaitsevan Kerijotin kylän mies on tuomassa paikalle ylipappien lähettämää joukkoa, jonka tarkoituksena on yön hiljaisina hetkinä ottaa kiinni kansanvillitsijä.

2. SUUREN NEUVOSTON EDESSÄ

Jeesus vangitaan ja opetuslapset juoksevat karuun. Getsemanesta Jeesus viedään kaupunkiin varhaiseläkkeellä siirretyn ylipappi Hannaan luo. Hannaan vävy Kaifas on nyt virkaa hoitava ylipappi. Tämä ensimmäinen yöllinen kuulustelu on luonteeltaan valmisteleva, eikä se johda vielä mihinkään. Hannas lähettää Jeesuksen sidottuna Kaifaan luo.

Kaifas on yrittänyt kerätä keskellä yötä mahdollisimman monta Suuren neuvoston jäsentä koolle. Neuvoston alkuperäinen nimi on kreikankielinen synedrion, joka tarkoittaa yhdessä istumista. Heparalais-aramaalainen mukaelma tästä kreikan sanasta on Sanhedrin. Neuvoston raa-

matullinen esikuva on Mooseksen Herran käsystä koolle kutumat 70 kansan vanhinta (4. Moos. 11:16).

Suuren neuvoston jäsenmäärä oli puheenjohtajana toimiva ylipappi mukaan lukien 71. Jäseninä oli korkea-arvoisen papiston lisäksi kirjanoppeita ja muita kansan vanhimpia. Neuvosto sai käyttää myös roomalaisvallan aikana melko itsenäisesti valtaa sekä politiikan, oikeuden että uskonnon asioissa. Kuolemanrangaistukset oli kuitenkin määrätty roomalaisten tutkittavaksi ja toteutettaviksi.

Kaifas aloittaa perjantaina aamuyöllä ehkäpä kolmen tienoilla omassa palatsissaan Jeesuksen kuulustelun paikalle saapuneiden muiden neuvoston jäsenten kanssa. Lopulta päästään varsinaiseen asiaan, kun Kaifas kysyy Jeesukselta, onko tämä Kristus, Jumalan Poika. Jeesuksen myönteinen vastaus saa paikalla olevat raivoihinsa: jumalanpilkkua! Viekö pois tapettavaksi! Ihminen väittää olevansa Jumala! Jeesusta piestään ja häpäistään, herjataan ja syljetään sen minkä ehditään.

3. PIETARI KIELTÄÄ JEESUKSEN

Pietari on seurannut Jeesuksen kiinniottanutta joukkoa taaempaan. Lopulta Pietarikin löytää tiensä ylipapin palatsin pihaan. Hän näkee ja kuulee tilanteen kehittymisen. Jeesuksen ura on lopussa, tuomio on ilmiselvä. Lyönnit ja pilkkaamiset seuraavat toisiaan. Jeesuksen puheet valtakunnasta ja kuninkuudesta tuntuvat enää irvokkaalta sanahelinältä. Mieliä alkaa muuttua pihassa nuotion ääressä lämmittelevien palvelijoidenkin joukossa pilkalliseksi, pian suorastaan verenhimoiseksi. "Tuoko muka kuningas! Sekopää raukka, joka ei uskalla edes puolustautua! Saisinpa käydä minäkin sitä sylkemässä ja lyömässä. Tuoko muka on kuvitellut olevansa meidän pelastajamme!"

Pahan valta tuntuu nyt paljon suuremmalta ja ilmeisemmältä, kuin se hyvä, minkä voittokulkua Pietari oli kolme vuotta Jeesuksen seurassa kulkiessaan saanut seurata. Pietaria alkaa pelottaa. Tuleekohan opetuslapsien, ja erityisesti seu-

raajajoukon nokkamiehen Pietarin, kohtalo olemaan sama kuin heidän opettajansa? Vedetäänkö heidätkin oikeuteen tuomittavaksi? Pietarin pelokkaat ja synkät mietteet keskeytyvät, kun ylimmäisen papin palvelijatar katsoo suoraan kohti Pietaria ja sanoo äänessään veitsenterävä sointi: "Tämäkin oli Jeesuksen kanssa."

Pietari joutuu äkkiä koko pihalla olevan joukon keskipisteeksi. Kansakunnan kerma huvitteli sisällä häpäisemällä yhtä galilealaista. Voisiko-han tänne uloskin järjestää vastaavanlaista hupia? Pietari tajuaa tilanteen uhkaavuuden ja kieltää hädissään edes tuntevansaakaan Jeesusta. Tilanne rauhoittuu, mutta epäily jää silti kytemään. Pietaria epäillään vielä uudestaan, mutta hän vapautuu kieltämällä jyrkästi koko asian. Lopulta vielä kolmannen kerran Jeesuksen tuntemista Pietarilta tivattaessa hän alkaa kirotta itseään ja vannomaan, että hän ei todellakaan edes tunne sitä miestä, jota Jeesukseksi kutsutaan.

Miten näin saattoi tapahtua, miten Pietari saattoi näin syvästi ja julkisesti langeta, vieläpä kolmeen kertaan? Mies, jolle Jeesus antoi nimen "Kivenlohkare" ja jonka tunnustuksen varaan koko Herran seurakunta tulitaisiin rakentamaan, osoittautui selkärangattomaksi pelkuriksi ja luopioksi; juoksuhieläksi. Vastaus on yksinkertainen: Pietari uskoi enemmän omia tuntemuksiaan ja itse lyhytnäköisesti tekemiään johtopäätelmiä kuin Jeesuksen sanoja.

Pietari ojentautui kauheasta tilanteesta tekemiensä tulkintojen mukaan, ei Jumalan sanan mukaan. Jeesukseen uskova ei voi lopulta perustaa mihinkään muuhun kuin Jumalan sanaan. Ei näkemiseen, ei tuntemiseen. Yksin kuultuun ja luettuun Raamatun sanaan uskomisen estää meitä luopumasta Jeesuksesta. Usko ja yhteys Herraan syntyvät, elävät ja pysyvät vain ja ainoastaan Sanan varassa. Usko luottaa ilmoitettuun Sanaan. Epäusko etsii näkyviä tukipuita, joiden varaan olisi helpompi rakentaa.

Pietarista tuli kuitenkin seurakunnan ensimmäinen johtaja. Langettuaan Pietari katui ja ryntäsi Jeesuksen luo – ja sai anteeksi. Tämä Pietarin lankeaminen ei ollut suinkaan viimeinen kerta.

Muistamme erityisesti Paavalin nuhteet Pietarille vuosia myöhemmin (Gal. 2:11–14). Mutta juuri tällaisten itsessään makaroniselkärankais-ten kautta Jeesus rakensi ja yhä edelleen rakentaa seurakuntaansa. Kallio, jonka päälle rakennetaan, ei olekaan ihmisen täydellisyyttä.

Kestävä kallio on se hyvä tunnustus, jossa Jeesus tunnustetaan Herraksi ja elävän Jumalan Pojaksi. Kallio on se, että sitoudutaan Jeesuksen ristin kautta tulevaan täydelliseen anteeksiantamukseen. Vain sellainen johtaja, joka tietää olevansa itsessään erehtyvä, heikko, syntinen ja luopio; sellainen, joka itsekin elää päivittäisestä anteeksiantamuksesta, voi johtaa ja opastaa myös muita anteeksisaamisen tiellä. Itseen Pietarin seuraajana pitävä Rooman paavi on erehtymättömyysoppinsa kautta hengellisesti hirttänyt itsensä mitä syvimpään valheeseen ja pimeyteen.

4. PILATUKSEN TUOMIO

Kun Kaifaan palatsissa pidetty Jeesuksen kuulustelu oli saatu loppuun, pidettiin sen jälkeen aamun koittaessa Suuren neuvoston virallinen istunto. Normaali kokouspaikka oli temppelellä. On käyty keskustelua siitä, oliko neuvoston kokoontuminen laillinen. Koolle oli ilmeisesti saatu kuitenkin vähintään ne 23 jäsentä, jotka vaadittiin osallistujamäärän suhteen kokouksen täysivaltaiseksi toteutukseen. Virallinen päätös Jeesuksen kuolemantuomiosta tehdään.

Tuomion peruste: Jumalan pilkka, koska Jeesus väittää olevansa Jumala. Ongelmaksi muodostui nyt kuitenkin se harmittava tosiasia, että neuvosto ei saanut miehitysvallan alla toteuttaa kuolemantuomiota. Sitä paitsi roomalainen maaherra Pontius Pilatus tuskin langettai kuolemantuomiota missään uskontoon liittyvässä kysymyksessä. Ja tässähän oli nyt nimenomaan ja erityisesti kyse uskonnosta.

Neuvosto keksii nyt uuden ovelan syytteen, joka kelpaisi myös roomalaisille. Koska Jeesus oli sanonut olevansa messias, eli siis juutalaisten voideltu kuningas, niin häntä voitaisiin syyttää poliittisesta vallankumoushankkeesta. Jeesus

onkin kapinanlietsoja roomalaisia vastaan! Näine eväineen neuvosto lähti vankeineen Antonian linnahan maaherra Pontius Pilatuksen puheille. Pilatuksen latinankielinen nimi tarkoittaa "heittokeihäällä varustettu sotilas". Keihään kärjellä Pilatuksen sotilaat Herramme kyljen lopulta avasivatkin.

Pilatus huomaa kokeneena hallintomiehenä pian asiassa palaneen käryä ja yrittää päästä hankalasta tilanteesta eroon siirtämällä asian neljännesruhtinas Herodes Antipaksen hoidettavaksi. Muodollisesti asia kuului Galilean ja Perean hallitsijalle Herodes Antipakselle, olihan Jeesus Galileasta. Tetrarkki Herodes Antipas oli juuri sopivasti käymässä pääsiäisjuhlan aikana Jerusalemissa. Tämä Tiberiaksen kaupungin hallintokaupungikseen rakennuttanut Rooman vasalli oli jo pari kolme vuotta aiemmin teloituttanut Jeesuksen serkun Johannes Kastajan. Jos tämä hoitaisi nyt Jeesuksenkin.

Herodes ei saa kuitenkaan mitään irti Jeesuksesta. Jeesuksen asia palautetaan uudelleen Pilatuksen käsiteltäväksi. Pilatus yrittää jälleen päästä Jeesuksesta eroon ehdottamalla Jeesuksen vapauttamista. Pilatuksella oli näet vuosittainen tapaan päästää pääsiäisjuhlan aikana kansan miellyttämiseksi yksi vanki vapaaksi. Ylipapit yllyttivät kansaa kuitenkin anomaan vapaaksi mieluummin kapinoitsijan ja murhamiehen Barabbaksen.

Arameankielinen nimi Barabba tarkoittaa yksinkertaisesti "isän poika". Voisinko minä – tai voisitko sinä – olla isän poika tai tyttö, joka vapautetaan kuolemantuomiosta, Jeesuksen sijasta? Juhlahumussa väkijoukko intoutuu yllytettynä vaatimaan Jeesuksen ristiinnaulitsemista. Pilatus suostuu lopulta kansan tahtoon.

5. RUOSKIMINEN JA RISTILLE NAULITSEMINEN

Antonian linnassa tapahtumat kulkevat nopeasti eteenpäin. Pilatus määrää Jeesuksen ruoskittavaksi. Juutalaisilla oli ruoskimisrangaistuksessa ehdoton raja 40 lyöntiä (5. Moos. 25:3). Ja jotta sitä ei vahingossakaan rikottaisi edes laskuvirheen takia, niin iskuja annettiin vain 39.

Roomalaisten ruoskimiskäytännössä ei sen sijaan ollut mitään rajaa eikä inhimillisyyttä. Roomalainen ruoska, flagrum tai flagellum, oli tehty kahvaan liitetyistä nahkahihnoista, joiden päähän oli sidottu metallinpalasia. Roomalainen runoilija Horatius käyttää tällaisesta kidutusvälineestä nimeä horribile flagellum eli hirmuinen tai kauhistuttava ruoska.

Ruoskaniskuja annettiin usein selkään ja lanteisiin, joskus myös vatsaan ja jopa kasvoihin. Ruoskimista valvova roomalainen upseeri määräsi lyöntien määrän ja ruoskittavat kehonosat. Ruoskimista käytettiin usein kuolemaantuomitujen lisärangaistuksena. Aina silloin tällöin tuomittu tosin kuoli jo ruoskittaessa. Sotilaat lisäsivät vielä Jeesuksen tuskaa laittamalla orjantappurakruunun hänen päähänsä.

Ruoskimiskäsittelyn jälkeen ei ollut enää mikään ihme, että Jeesus ei kyennyt kantamaan teloituspaikalle asti ristinsä poikki puuta, patibulumia. Loppumatkalle ristin kantajaksi määrättiin teloituskulkuetta seurannut Libyan Kyrenestä kotoisin oleva Simon. Teloittaminen tapahtui naulaamalla tuomittu kiinni todennäköisesti hautausmaan reunassa kasvaneeseen puuhun tai teloitusta varten pystytettävään paaluun.

Poikkipuu naulattiin kiinni paaluun ja tuomitun kädet naulattiin ranteista kiinni tähän poikki puuhun. Ristin kreikankielinen nimi, stauros, tarkoittaa pystysuoraa paalua. Suomenkielen risti-sana on peräisin venäjänkielen sanasta krest, joka puolestaan tulee sanasta Kristus. Kristus = Risti, kristitty = ristitty!

Jalat laitettiin todennäköisesti koukkuun, ennen kuin ne naulattiin kantapäiden luiden läpi kiinni paaluun. "... on iskevä häntä kantapäähän" (1. Moos 3:15).

Tuomitun kasvot jäivät näin samalle korkeudelle kuin seisovan ihmisenkin. Osana tuomioon kuuluva häpäisy, kasvoille sylkeminen, oli näin ollen helppo suorittaa. Häpäisyyn liittyy myös se, että tuomittu naulattiin ristille alastomana. Juutalaiselle miehelle oli vielä erityisen häpeäl-

listä tässä alastomuudessa, että hänen ympärileikkauksensakin tuli näkyviin.

Ruoskimisen jäljiltä puolikuolleen naulaaminen ristiin on äärimmäisen tuskallinen toimenpide. Ristillä tuomittu joutuu, kyetäkseen hengittämään, heiluvaan liikkeeseen. Jokainen liike aiheuttaa kuitenkin raastavaa ja viiltävää tuskaa. Ristiinnaulitseminen on epäilemättä yksi tuskallisimmista ja kauheimmista tavoista tappaa ihminen.

Jeesus naulattiin ristille aamupäivällä, kello 9 aikoihin. Puoliltapäivin taivas pimeni, pukeutui suruvaatteeseen. Jumala, Isä, oli tehnyt kaikkein Rakkaimpansa synniksi ja kiroukseksi. Jumalan vanhurskas ja kiivas viha koko maailman kaikkien ihmisten kaikkina aikoina tekemien syntien tähden kohdistui täydellä voimallaan ja vähäänkään lievittämättä Golgatan keskimmaiselle ristille. Jeesus tehtiin kirotuksi käärmeeksi, johon katsomalla käärmeen puremaksi tulleet pelastuvat.

Kello kolmen aikaan iltapäivällä, silloin kun pääsiäislammas teurastettiin, Jeesus kuoli. Jumala oli valinnut itselleen Uhrikaritsan. Maa vavahteli. Temppelin esirippu, joka kätki taakseen kaikkein pyhimmän, repesi keskeltä halki. Tie Jumalan istuimen luo on nyt auki.